

TYÖKALUJEN EVOLUUTIOTA, TUOTANTOPROSESSIEN MUUTOKSIA JA SUUNNITTELIJAN "SATTUMIA"

KÄTTÄ PIDEMPÄÄ TEKNIIKAN MUSEOSSA

Tiina Jantunen

Tekniikan museossa helmikuun alussa 2012 avautuva näyttely *Kättä pidempää* on kunnianosoitus suomalaisten työkalujen pitkälle valmistusperinteelle. Näyttely esittelee työkaluja niiden evoluution, toimivuuden ja estetiikan näkökulmasta. Se tuo esille aivan uudenlaisia tapoja tarkastella työvälineitä ja niiden käyttöä. Näyttely etsii vastausta kysymykseen, mitä ja miten esineet kertovat muotoilullaan käyttötarkoituksestaan. Se pohtii aikaa ja muutosta suomalaisessa esinekkulttuurissa, teollisuusyhteisössä ja tuotantoprosesseissa sekä sitä, miten tuotteet ovat muuttuneet Fiskarsin eri teollisuudenalojen tahdissa.

Kättä pidempää on monikerroksinen tarina arkisista ja vähän erikoisemmistakin työkaluista, kuten Fiskarsin ja Billnäsin ruukeissa valmistetuista hienotakeista (ruokailuvälineitä) ja suurista ronskimmista työkaluista. Se on myös jännittävä kertomus Fiskars Oy:stä elektroniikan valmistajana 1960-luvulla, ja se tarkastelee myös siirtymävaihetta perinteisistä metallilapioista ja

-kirveistä moderneihin design-puutarhatyökaluihin ja kuluttajatuotteisiin. Työkalujen rinnalla kulkee tarina Fiskarsin ruukin satoja vuosia pitkästä teollisuushistoriasta, ruukista asuin- ja työympäristönä ja sen

sopeutumisesta teknologisen ympäristön muutoksiin.

Näyttely perustuu Fiskarsin käsityöläisten, muotoilijoiden ja taiteilijoiden osuuskunnan tuottamaan *Työkalu*-näyttelyyn kesällä 2011. Sitä on täydennetty esineillä Tekniikan museon kokoelmista ja museon omalla esinetutkimuksella. Näyttely on osa Tekniikan museon *World Design Capital Helsinki 2012* -näyttelykokonaisuutta.

Ihmisen muokkaama maailma sai alkunsa, kun hän oppi käyttämään keppiä ja kiveä työkaluinaan ja sittemmin kehittämään yhä monipuolisempia erikoistyövälineitä uusista materiaaleista.

Ympäristömme on täynnä erilaisia työvälineitä, joilla tehdään mm. ruokaa, vaatteita, kulkuvälineitä, rakennuksia ja taidesesineitä. Työkalut ovat kuitenkin itsessään useimmiten pitkäaikaisen kehityksen, suunnittelun ja joskus jopa sattuman tuloksia, niiden ergonomialta ja materiaaleilta vaaditaan paljon. Työkalujen tulee toimia niin hyvin, että niistä tulee luontevia kädenjatkeita, ja koska ne useimmiten ovat sellaisia, niihin ei tule kiinnittäneeksi huomiota. Työkaluisa kiteytyy hyvin modernistisen suunnittelun filosofia: hyvät materiaalit, yksinkertai-

Aukeaman kuvat: Fiskarsin käsityöläisten, muotoilijoiden ja taiteilijoiden osuuskunta.

nen muoto ja toimivuus, joiden tuloksena syntyy esteettisesti miellyttävä tuote.

Uusi muoto, uudet materiaalit tai uudenlainen tapa käyttää esinettä voivat olla myös lähtökohtana työkalusuunnittelulle. Näyttelyyn on kerätty mielenkiintoisia koosteita työvälineiden muotoilusta materiaaleihin. Mukana on mm. kansainvälisesti tunnetun Fiskarsin entisen pääsuunnittelijan Olavi Lindénin harvinaislaatuinen työkalukokoelma, jossa on esillä hänen useasti palkittuja työkalujaan prototyyppeineen. Lindénin mukaan ”Suunnittelijan työssä yksi idea johtaa toiseen. Kohteena oleva tuote kiteytyy lopulliseen muotoonsa usein

pitkän ja yllätyksellisiäkin vaiheita sisältävän prosessin kautta”.

Näyttelyn esineissä yhdistyvät vuosisatainen huippuosaaminen ja muotoilun ihanneet sekä näiden ominaisuuksien jalostuminen toimiviksi arjen apulaisiksi.

Kättä pidempää -näyttely on esillä 1.2.- 31.7.2012

Tekniikan museo, Viikintie 1, 00560 Helsinki
www.tekniikanmuseum.fi

Lisätiedot:
 Näyttelykoordinaattori Tiina Jantunen
tiina.jantunen@tekniikanmuseum.fi
 puh. + 358 9 7288 4444